

Specialfrågor rörande

026 S k ö r d.

1. Finnas några som helst minnen av, att skära använts vid sädesskärningen på åkrarna (alltså ej på svedjefallen)?
2. Hur skilde sig den vid skärning använda lien från den vid slätter använda lien?
3. Var tillverkades de liar, som fordom mest användes inom socknen? Var bytte man till sig eller köpte dem? Vilka äldre liebruk känner man till? Tillverkades liar som hemsmide (alltså ej vid bruk) inom socknen?
4. Förekom det någonsin, att man vid skärning använde orv utan stjärt (tyckla)? Beskriv i så fall detta orv i detalj!
5. Använde man vid skärning av visst slag (ståndsäd? havre?) enfläkt (flagga, kvist) eller en vidjebåge (klave, skälspröte)?
6. Vid vilket hus på gården brukade slipställningen ha sin plats? På vad sätt var den förr i tiden fäst vid väggen?
7. Begagnade sädesupptagerskorna handskar eller annat handskydd?
8. Känner man till olika förfaringssätt vid skärandet av säden (skära från, skära hop, skära inåt)? Beskriv i detalj dessa olika förfaringssätt!
9. Funnos några olikheter mellan kornskärning och havreskärning? Beskriv dem i så fall i detalj!
10. Använde sädesupptagerskan något redskap (krok, borturläggarkrok, upptagkrok)? Beskriv detta redskap, och redogör i detalj för dess användning!
11. Funnos några olikheter mellan bindandet av ett havre- och ett kornband? Redogör i detalj för dessa olikheter!
12. Hur många ruskar var det i ett kornband? Eller användes något annat uttryck, t.ex. halvband, i stället för ruskar?
13. Redogör för, i vilken utsträckning hässjning eller skylning av säd (alltså annan torkningsmetod än snesning) använts i äldre tid! Ha hässjning eller skylning av säd alls förekommit? I så fall: för vilket sädeslag och under vilka omständigheter? Känner man i socknen till någon by eller bygd, där snesning varit alldeles okänd?
14. Var snesstören försedd med en pinne eller ej? Om pinne

fanns, hur benämndes den? Var den självvuxen eller inborrad i stören? Hur benämndes snes med pinne (pinnsnes)? snes utan pinne (fotbandsnes)? Om fotbandsnes användes, hur många voro de resta banden i den?

15. Finnas minnen av, att säd burits (och alltså ej körts) från åkern direkt in i ladan. Beskriv i så fall i detalj denna inbärning!

16. Hurudan var den vagn, som i äldre tid användes vid sädens ladning (tvåhjulig? fasta skalmar? flake? pinnrede?)? Hur kallades den? Användes exakt samma vagn vid inkörning av hö? Finnas minnen av, att slåde använts vid ladning av säd?

17. Skedde sädens lastning på vagnen snes-vis eller bandvis? Hur användes skyttjan (uppstyngan) vid lastningen? Hur många snesar (resp. band) rymdes i ett normalt lass?

18. Hur hette 'ta upp potatis'? Minns man potatisupptagning utan föregående plöjning? Vilken ställning intog potatisupptagaren? Skedde upptagningen med blotta händerna eller med hacka? Voro potatisgropar (potatisgravar) kända? Var i byn hade dessa sin plats? Beskriv i detalj, hur en potatisgrop var inrättad!

19. Hur torkades humlen? Hur förvarades den?

20. Beskriv i detalj linets upptagning (till och med dess hässjning, snesning eller stödning)! Om inom socknen två eller flera olika metoder användes vid linets torkning, sök ange orsakerna till, att man vid visst tillfälle valde den ena eller den andra metoden! Finns ordet stöda? Angiv noggrant dess betydelse ('enstaka linkärve' eller 'rad av linkärvar, uppställda på åkern till torkning')! Beskriv i detalj, hur man åstadkom en linstöda! Hur placerades stödorna på linåkern?

21. Om minnen av hampans odling finnas kvar i socknen, beskriv i detalj, hur odling av hampa gick till! Redogör därvid noggrant för betydelsen av ordet fittje! Hur ställdes stödnorna upp till torkning på hampåkern?

22. Beskriv i detalj skörd och förvaring av kål (vitkål) och kålrötter! Hur förfor man med kålrotsblasten? Redogör även för rovskörden på svedjefallen, om minnen av denna finnas! Minns man något om rovernans förvaring (rovgropar, rovgravar)? Hur förfor man med rovblasten?